

การพัฒนาเยาวชนในพื้นที่ปัตตานีผ่านการบูรณาการ Hi-STEM เพื่อเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการอาหารฮาลาล

Developing Youth in Pattani Through Hi-STEM

Integration to Enhance Halal Food Entrepreneurship Skills

มูฮัมหมัดอาหมีน หะยีหามะ¹ และ อิสมาอีล ราโอบ²

Muhammadameen Hajihama¹ and Ismail Raob²

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

Faculty of Education, Fatoni University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: h.muhammadameen@ftu.ac.th

Received January 20, 2025; Revised March 8, 2025; Accepted March 10, 2025

บทคัดย่อ

การศึกษาในยุคปัจจุบันต้องเผชิญกับความท้าทายที่ซับซ้อน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและศาสนาอย่างสามจังหวัดชายแดนใต้ของประเทศไทย ซึ่งประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิม ระบบการศึกษาไม่เพียงต้องพัฒนาทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับแนวทาง STEM (Science, Technology, Engineering, and Mathematics) เท่านั้น แต่ยังต้องคำนึงถึงการผสมผสานองค์ความรู้เหล่านี้เข้ากับหลักศาสนาอิสลามและแนวทางฮาลาล เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบททางสังคมของผู้เรียน อย่างไรก็ตาม การบูรณาการระหว่าง STEM กับหลักอิสลามยังคงเป็นความท้าทายสำคัญ ทั้งในแง่ของหลักสูตร วิธีการสอน และการพัฒนาเนื้อหาที่เชื่อมโยงกับหลักศาสนาได้อย่างกลมกลืน การขาดแคลนสื่อการเรียนรู้และบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการสอนแบบบูรณาการ ส่งผลให้ผู้เรียนในพื้นที่ขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของตนเองเพื่อตอบโจทยปัญหา จึงมีการพัฒนาแนวทางการเรียนรู้ที่เรียกว่า Hi-STEM (Halal and Islamic principles integrated with STEM) ซึ่งเป็นการบูรณาการองค์ความรู้ด้าน STEM เข้ากับหลักการอิสลามและแนวคิดฮาลาล เพื่อให้การศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้สามารถพัฒนาไปพร้อมกับการรักษารากฐานทางศาสนาและวัฒนธรรมของชุมชนได้อย่างสมดุล

การศึกษาในรูปแบบ STEM (Science, Technology, Engineering, and Mathematics) ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของประเทศไทยมีความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากต้องมีการบูรณาการหลักการอิสลาม

และแนวทางสากลเข้ากับการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมและศาสนาของประชากรในพื้นที่ การบูรณาการนี้เรียกว่า Hi-STEM (Halal and Islamic principles integrated with STEM) ซึ่งเน้นการเรียนรู้ที่ท้าทายและตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ Hi-STEM มีความสำคัญในการเสริมสร้างทักษะทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์ ควบคู่ไปกับการสร้างความเข้าใจในหลักการอิสลาม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในชีวิตประจำวันของผู้เรียน การบูรณาการนี้ช่วยให้การเรียนการสอนมีความหมายและยั่งยืน ทำให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะที่ได้รับในการแก้ไขปัญหาในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ Hi-STEM ยังส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานร่วมกันในทีม ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนและตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการในพื้นที่ การนำหลักการอิสลามเข้ามาใช้ในการเรียนรู้ STEM ไม่เพียงแต่สร้างความเข้าใจในเรื่องฮาลาล แต่ยังช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเผชิญกับความท้าทายในยุคปัจจุบันและอนาคต สรุปได้ว่า Hi-STEM เป็นแนวทางการเรียนรู้ที่มีประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พร้อมกับการเสริมสร้างความเข้าใจในหลักการอิสลาม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและตรงตามความต้องการของผู้เรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

แนวทาง Hi-STEM (Halal and Islamic principles integrated with STEM) ช่วยบูรณาการหลักวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์เข้ากับหลักการอิสลามและฮาลาล เพื่อพัฒนาเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ให้มีทักษะรอบด้าน การศึกษาพบว่าแนวทางนี้ช่วยส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นผู้ประกอบการอาหารฮาลาลอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: อาหารฮาลาล; ทักษะการเป็นผู้ประกอบการอาหารฮาลาล; เยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

Abstract

Modern education faces complex challenges, particularly in culturally and religiously unique regions such as Thailand's southern border provinces, where the majority of the population is Muslim. The education system must not only develop skills in science and technology following the STEM (Science, Technology, Engineering, and Mathematics) framework but also integrate these disciplines with Islamic principles and Halal standards to create a learning experience that aligns with the social and cultural context of the learners. However, integrating STEM with Islamic principles remains a significant challenge in terms of curriculum design, teaching methodologies, and content development

that seamlessly incorporates religious values. The lack of educational resources and trained personnel proficient in this integrated teaching approach has resulted in limited opportunities for students in the region to develop scientific and technological skills that align with their identity. To address this issue, the Hi-STEM (Halal and Islamic principles integrated with STEM) approach has been developed as a learning model that combines STEM knowledge with Islamic values and Halal concepts. This integration ensures that education in the southern border provinces progresses while maintaining the religious and cultural foundations of the community.

The application of STEM education in Thailand's southern border provinces holds particular significance, as it must incorporate Islamic principles and Halal standards to align with the local population's cultural and religious background. Hi-STEM focuses on creating a challenging and meaningful learning experience that meets the needs of entrepreneurs in the region. It plays a crucial role in enhancing scientific, technological, engineering, and mathematical competencies while fostering a deep understanding of Islamic principles, which are essential aspects of students' daily lives. This integration makes learning more relevant and sustainable, enabling students to apply their knowledge and skills effectively in real-world problem-solving. Additionally, Hi-STEM promotes critical thinking, creativity, and teamwork—key skills necessary for solving complex problems and responding to the demands of local entrepreneurs. Incorporating Islamic principles into STEM education not only builds understanding of Halal concepts but also equips students with the readiness to face contemporary and future challenges.

In conclusion, Hi-STEM serves as a highly beneficial educational approach that develops scientific and technological competencies while reinforcing Islamic principles. This approach contributes to creating a high-quality learning environment tailored to the needs of students in Thailand's southern border provinces. Research indicates that Hi-STEM enhances analytical thinking, problem-solving abilities, and preparedness for sustainable entrepreneurship in the Halal food industry, empowering young individuals with well-rounded skills for the future.

Keywords: Halal Food; Halal Food Entrepreneurship Skills; Youth in Thailand's Southern Border Provinces

บทนำ

สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีลักษณะพื้นที่เชิงพหุวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากส่วนอื่นของประเทศ ไทย โดยประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม โดยมีประชากรชาวไทยพุทธอาศัยอยู่เป็นส่วนน้อย กระจายอยู่ทั่วไปทั้งในเขตเมืองและชนบทของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัด ปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส ซึ่งมีวิถีการดำเนินชีวิตที่มีอัตลักษณ์เฉพาะและชัดเจน Thepsingha, Wongwan & Ja Long (2021) เช่น ด้านการสื่อสารส่วนใหญ่ใช้ ภาษามลายู (ยาวิ) เป็นภาษา พูดในชีวิตประจำวัน ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับ ศาสนาอิสลามและมีความ แตกต่างจากวัฒนธรรมหลักของคนไทยในพื้นที่และโดยทั่วไปอีกทั้งยังเป็นพื้นที่ ที่มีสภาพแวดล้อมและ บริบทที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น ทั้งในแง่ของความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ ความหลากหลาย ทางเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม การเมือง รวมถึงการเกิดสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิด ผลกระทบต่อการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพและการเปิดรับข่าวสารของเยาวชน โดยส่วนใหญ่ ประชาชน ในพื้นที่เป็นกลุ่มเยาวชน (ช่วงอายุ 18 – 25 ปี) ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 16.79 ของประชากรในสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้ Manmana & Makeng (2022)

เยาวชนในพื้นที่มีมุมมองความแตกต่างและหลากหลาย ส่งผลให้เยาวชนในพื้นที่มีโอกาสที่จะ คิดเห็นต่างกัน และมีรูปแบบในการใช้ชีวิตที่แตกต่างกันไป รวมถึงมุมมองสำหรับอาหารฮาลาลของเยาวชน ในพื้นที่ ที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันไป เช่น อาหารฮาลาลที่มีตราฮาลาลในต่างประเทศ เช่น ในประเทศ มาเลเซีย อินโดนีเซีย บรูไน แต่กลับไม่มีตราฮาลาลหรือเครื่องหมายรับรองในประเทศไทย ผลิตภัณฑ์บาง ชนิดที่ครุฑเครื่องหมายไม่มีส่วนผสมของสิ่งฮาลาล เยาวชนในพื้นที่ก็ยังคงมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันบางกลุ่มก็ สามารถทานได้และบางกลุ่มก็ไม่รับประทาน โดยเหตุผลที่ตนนับถือและยึดที่อยู่ อีกทั้งเยาวชนในพื้นที่มี ทักษะการใช้ภาษาที่มีความหลากหลาย โดยมีภาษาที่สอง และสาม เป็นภาษาถิ่น คือมลายู และ ภาษาใต้ Nawapon, K. (2023) ทำให้มีกิจกรรมและวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย เช่นกัน เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ เยาวชนในพื้นที่สามารถมีรูปแบบการใช้ชีวิตที่แตกต่างกับคนในพื้นที่อื่นได้อย่างชัดเจน ที่เห็นได้ชัดนั้น คือรูปแบบการใช้ชีวิตของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้คือ การใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายการเดินทาง บรรพบุรุษที่ตนเองนับถือ การยึดถือปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีหรือสิ่งที่ปู่ย่าตายายได้วางกรอบไว้ แต่ยังคงพบเยาวชน อีกจำนวนมากที่ใช้ชีวิตตามกระแสนิยมและเดินตามฝันของตนเอง ปัจจัยเหล่านี้ ส่งผล ให้เกิดความแตกต่างในมุมมองของเยาวชนที่จะรับข่าวสาร ไม่ว่าจะเป็นสื่อออนไลน์ การรับรู้ การเรียนรู้ รวมถึงระดับการศึกษา ที่ส่งผลให้มีความแตกต่างตามมุมมองอาหารฮาลาลที่ตนได้ตั้งระดับ ความยินดี และพึงพอใจในการบริโภค ความแตกต่างในการเลือกอาหารฮาลาลของเยาวชนในพื้นที่มีปัจจัยและสาเหตุ ที่มีความหลากหลายเช่นกัน หนึ่งในสาเหตุนั้นคือ ระดับการศึกษาของเยาวชนในพื้นที่ที่แตกต่างกัน

การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่มีความแตกต่างกัน รวมถึงการรับรู้ข่าวสารของเยาวชนในพื้นที่ที่รับรู้และมาวิเคราะห์ได้แตกต่างกันนั่นเอง ตัวอย่างเช่น เยาวชนที่เติบโตในครอบครัวที่มีการศึกษาและเรียนรู้หลักการของศาสนาครบถ้วนและสมบูรณ์ เยาวชนกลุ่มนี้ จะมีมุมมองการบริโภคอาหารฮาลาลที่ชัดเจน และสามารถแยกแยะอาหารฮาลาลหรืออาหารฮารอมได้ด้วยตนเอง และสามารถวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลด้านส่วนผสมหรือส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์หรืออ่านมาตรฐานได้ด้วยตนเอง และสามารถแยกออกว่าผลิตภัณฑ์ไหนที่อยู่ในชั้นक्रमเครีฮ์ (ฮุบฮาด) และ ผลิตภัณฑ์ที่ฮารอม

เรามักจะพบว่าเยาวชนในพื้นที่อีกจำนวนมาก ที่ยังมีมุมมองอาหารฮาลาล ที่ยังไม่ชัดเจน เช่น การรับประทานอาหาร สำเร็จรูปปะหมีกึ่งสำเร็จรูปที่ไม่มีตรารับรองมาตรฐานฮาลาล ในสังคมพื้นที่ชายแดนใต้ ที่ยังคงเห็นนักเรียนหรือเยาวชนในพื้นที่ ที่สวมผ้าคลุมหรือใส่หมวกกะปิเยาะ จากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ) ยังบริโภคสิ่งที่ยฮารอมหรืออาหารไม่มีการรับรองมาตรฐานฮาลาลอยู่กันทั่วในเมือง หรือในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ปัญหาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงการอบรมเลี้ยงดู และการรับรู้ของลูกหลานเยาวชนในพื้นที่ รวมถึงการมีความเข้าใจของเยาวชนที่ผ่านการในการสอนในระบบโรงเรียนที่มีหลักสูตรอิสลามศึกษา ในโรงเรียนแต่ยังมีการนำไปปฏิบัติและยังไม่สามารถนำความรู้ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ จากลักษณะเฉพาะของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ที่เต็มไปด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรมและศาสนา เยาวชนในพื้นที่จึงมีมุมมองต่อการบริโภคอาหารฮาลาลที่แตกต่างตามปัจจัยด้านการศึกษา การอบรมเลี้ยงดู และการรับรู้ข่าวสาร ความไม่ชัดเจนในการปฏิบัติและการบริโภคอาหารฮาลาลสะท้อนถึงความจำเป็นในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการประยุกต์ใช้หลักการศาสนาในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ การส่งเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการที่ตอบโจทย์บริบทของพื้นที่ที่ยังถือเป็นอีกหนึ่งแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน

พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีลักษณะทางพหุวัฒนธรรมที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นของประเทศ ไทย โดยมีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามและใช้ภาษามลายู (ยาวิ) ในชีวิตประจำวัน ซึ่งส่งผลต่อวิถีชีวิต รวมถึงมุมมองและพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารฮาลาลของเยาวชน อย่างไรก็ตาม พบว่ามีความหลากหลายในการทำความเข้าใจและปฏิบัติตามหลักการฮาลาลของเยาวชนในพื้นที่ ซึ่งเกิดจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ระดับการศึกษา การอบรมเลี้ยงดู และการรับรู้ข่าวสาร ทำให้บางกลุ่มสามารถแยกแยะอาหารฮาลาล-ฮารอมได้อย่างชัดเจน ขณะที่บางกลุ่มยังขาดความเข้าใจที่แน่นอนปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างทางความรู้และการปฏิบัติของเยาวชนเกี่ยวกับมาตรฐานฮาลาล อีกทั้งยังชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการเรียนรู้ที่สามารถบูรณาการหลักการศาสนาเข้ากับทักษะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและทักษะการเป็นผู้ประกอบการด้านอาหารฮาลาลที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ชายแดนใต้

ดังนั้น บทความนี้จึงมุ่งเน้นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้าใจอาหารฮาลาลของเยาวชนในพื้นที่ และเสนอแนวทางการพัฒนาความรู้และการปฏิบัติที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมเยาวชนให้เป็นผู้ประกอบการที่สอดคล้องกับวิถีวัฒนธรรมและหลักการศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

ขอขยายการนำเสนอบทความนี้มุ่งเน้นการศึกษาและพัฒนาการบริโภคอาหารฮาลาลในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ โดยเริ่มจากการทำความเข้าใจบทบาทของอาหารฮาลาลในบริบทวัฒนธรรมและสังคมของพื้นที่ รวมถึงการสร้าง Storytelling เพื่อถ่ายทอดอัตลักษณ์และคุณค่าของอาหารฮาลาลพื้นถิ่นให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย การเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อออนไลน์เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการรับรู้และสร้างโอกาสทางการตลาดให้กับผู้ประกอบการ นอกจากนี้ บทความยังกล่าวถึงทักษะที่จำเป็นสำหรับการเป็นผู้ประกอบการอาหารฮาลาล ทั้งด้านการบริหารจัดการ การตลาดดิจิทัล และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของตลาด พร้อมทั้งเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะผ่านการจัดการเรียนรู้แบบ STEM และการบูรณาการแนวคิด Hi-STEM (Halal and Islamic principles integrated with STEM) ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำหลักการอิสลามมาประยุกต์ใช้ร่วมกับองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองและสร้างความยั่งยืนให้กับอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลในพื้นที่

อาหารฮาลาลในพื้นที่ชายแดนใต้

นอกจากสถานศึกษา อีกปัจจัยที่สำคัญในการรับรู้ข่าวสาร และข้อมูลการอาหารฮาลาล นั้นคือ สถาบันครอบครัว และสถาบันศาสนา ที่มีผลต่อการรับรู้ความหมายความเข้าใจและแนวทางปฏิบัติ ในการดำรงชีวิตในประจำวัน ต่อการบริโภคอาหารฮาลาลของนักเรียนและเยาวชนในพื้นที่บทบาทของสถาบันครอบครัว มีผลต่อพฤติกรรมการดำรงชีวิตของเยาวชนในพื้นที่เป็นอย่างสูง เนื่องจากเยาวชนหรือนักเรียนนักศึกษา จะได้รับอิทธิพลและการใช้ชีวิตเป็นหลักจากผู้ที่เป็นผู้ปกครอง หรือสถาบันครอบครัวในพื้นที่สามจังหวัด จึงเป็นปัญหาที่พบได้ในทุกพื้นที่ในการรับผิดชอบของสถาบันครอบครัวที่มีต่อเยาวชนในพื้นที่ที่เห็นได้ชัด สถาบันครอบครัวที่ไม่ให้ความสำคัญ ในการเลือกทานอาหารฮาลาล และอธิบายถึงหลักการที่ถูกต้องในการเลือกทานอาหารฮาลาล ให้กับลูกหลานหรือเยาวชน ที่อยู่ภายใต้การปกครอง ก็จะมีผลถึงการเลือกและการบริโภคอาหารทานอาหารของกลุ่มนั้นเป็นอย่างดี รวมถึงการใช้ชีวิตที่ไม่ต้องมีการคิดหรือไตร่ตรองเวลาเข้าร้านอาหารหรือเลือกบริโภคอาหารสำเร็จรูป จะถือเป็นความโชคดีหากเยาวชนนี้ได้เรียนรู้หรือได้อยู่ในกลุ่มนักเรียนหรือเยาวชนที่มีความเข้าใจกับอาหารฮาลาล และการเลือกบริโภคอาหารฮาลาลในท้องตลาด เนื่องจากเยาวชนเมื่อเข้าสู่ระดับมัธยมหรืออุดมศึกษามากก็มักจะเลือกกลุ่มเพื่อนหรือไปนั่งทานรับประทานอาหารด้วยกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นหากเยาวชนกลุ่มนี้เลือกกลุ่มเพื่อนที่มีความเข้าใจ หรือ มีการรับรู้

ในกระบวนการอาหารฮาลาล จะทำให้รับประทานอาหารฮาลาลที่มีมาตรฐานและสามารถชดเชยอาหารฮาลาลและฮาลาลได้เป็นอย่างดี

อาหารฮาลาลในพื้นที่ชายแดนใต้มีความหลากหลายและมีประวัติความเป็นมาที่ชัดเจนจากบรรพบุรุษและคนในพื้นที่ ที่สามารถคิดค้น ออกแบบรังสรรค์อาหารฮาลาลในพื้นที่ ให้มีรสชาติที่ดีเป็นเอกลักษณ์และมีอัตลักษณ์ความเป็นพื้นถิ่นมลายู อาหารพื้นถิ่นในพื้นที่ชายแดนใต้ นับว่าเป็นอาหารที่มีรสชาติที่โดดเด่น เนื่องจากมีที่มาจากประเทศที่ติดกับประเทศไทย เช่น มาเลเซีย ซึ่งสมัยอดีตกาลเป็นศูนย์กลางทางเดินเรือค้าขายของพ่อค้าแม่ค้าจากประเทศอินโดนีเซีย ประเทศจีน หรือประเทศอินเดีย ทำให้มีวัฒนธรรมในการรับประทานอาหารที่แตกต่างกันโดยเฉพาะประเทศอินเดียที่มีต้นตำรับการใช้เครื่องปรุงหรือเครื่องเทศที่มีอิทธิพลอย่างมากในการพัฒนาอาหารฮาลาลในพื้นที่รวมถึง วัฒนธรรมในการรับประทานอาหารของคนในพื้นที่ชายแดนใต้นิยมรับประทานอาหารเป็นครอบครัวใหญ่ ทำให้กับข้าวแต่ละมื้อมักจะประกอบด้วยอาหารที่มีประเภทแกง และที่ขาดไม่ได้คือน้ำพริกหรือน้ำหมักประเภทบูดู รวมถึงพืชผักต่าง ๆ ที่มีส่วนประกอบในมื้ออาหารอยู่อีกด้วยทำให้มีคุณค่าทางโภชนาการและสามารถที่จะเพิ่มรสชาติให้อาหาร ที่มีเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นและยังสามารถมีสรรพคุณทางยา ที่มาพร้อมอาหารอีกด้วย ตัวอย่างอาหารฮาลาลในพื้นที่ท้องถิ่น เช่น ข้าวยาน้ำบูดู ข้าวมันแกงไก่ ข้าวหมกไก่ ข้าวหมกแพะ หรือข้าวแกงกุลาบือซา เป็นต้น

ข้อมูลที่น่าสนใจพบว่า อาหารฮาลาลอัตลักษณ์พื้นถิ่นมลายูในพื้นที่ชายแดนใต้มีความหลากหลายมากแต่ส่วนมากจะมีส่วนผสมของกะทิ เป็นส่วนใหญ่ เช่น กุลาบือซา กุลาดาซิง เป็นต้น ที่สำคัญยังพบว่าอาหารที่มีอัตลักษณ์พื้นถิ่นมลายู ไม่จำเป็นจะต้องไปจำกัดความเป็นอาหารท้องถิ่น เมื่อใดที่มีการประยุกต์ไปอยู่จังหวัดหรือเมืองอื่น ๆ ก็สามารถครอบครองและนำไปประยุกต์เป็นอาหารในพื้นที่ได้ เช่นกัน เพราะอาหารไม่ควรไปจำกัดพื้นที่ ทำให้เกิดความเป็นเจ้าของได้ อาหารฮาลาลในพื้นที่ชายแดนใต้มีปริมาณและความหลากหลายที่เพียงพอต่อการบริโภคของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งหากเยาวชนในพื้นที่มีความเข้าใจด้านอาหารฮาลาลและรู้ถึงหลักการและข้อปฏิบัติของทางศาสนา จะทำให้การใช้ชีวิตและการเลือกรับประทานอาหารฮาลาลของเยาวชนในพื้นที่มีความสะดวกและง่ายมากขึ้น ยกเว้นเยาวชนที่มีกรอบแนวคิดที่แตกต่างหรือชุดความคิดที่ไม่มีความเข้าใจในกระบวนการเลือกรับประทานอาหารฮาลาล ก็จะสามารถส่งผลให้มีการตัดสินใจและการเลือกบริโภคอาหารฮาลาลที่มีความยากและลำบากในการบริโภคมากขึ้น

การวิจัยหลายชิ้นได้ศึกษาผลกระทบของการตลาดดิจิทัลและการจัดการความสัมพันธ์กับลูกค้า (CRM) ต่อความตั้งใจในการซื้อสินค้าออนไลน์สำหรับผลิตภัณฑ์ฮาลาล โดย Dastane (2020) พบว่าการตลาดดิจิทัลและ CRM มีบทบาทสำคัญในการเพิ่มความตั้งใจในการซื้อของผู้บริโภค นอกจากนี้ได้ประเมินประสิทธิภาพของกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการที่ใช้ในแคมเปญ Fruits & Veggies ในแคลิฟอร์เนียและเวอร์จิเนีย ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลยุทธ์เหล่านี้มีผลต่อการส่งเสริมผลิตภัณฑ์อาหารรวมถึงอาหารฮาลาลด้วย (Englund, Hedrick, Duffey & Krak, 2020) ในด้านการจัดการร้านอาหาร

Kaewnui และ Wongwanich (2019) ได้วิจัยปัญหาการจัดการร้านอาหารที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสากลในสามจังหวัดชายแดนใต้ของประเทศไทย ซึ่งระบุถึงความท้าทายที่ผู้ประกอบการร้านอาหารเหล่านี้ต้องเผชิญ สาเหตุของนวัตกรรมในธุรกิจอาหารสากลในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย โดยพบว่าปัจจัยหลายอย่างมีอิทธิพลต่อการสร้างนวัตกรรมในธุรกิจเหล่านี้ (Darakai et al., 2013) Mudor และ Benrit (2018) ได้วิเคราะห์ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในโลโก้สากลของผู้บริโภคชาวอาหรับในมาเลเซีย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัจจัยเหล่านี้มีความสำคัญต่อการรับรู้และความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์สากล (Mudor & Benrit, 2018) การใช้การเล่าเรื่อง (storytelling) ในการส่งเสริมผลิตภัณฑ์สากลสามารถช่วยสร้างความเชื่อมโยงทางอารมณ์ระหว่างผู้บริโภคกับผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะในตลาดอาหารสากลที่มีเรื่องราวทางวัฒนธรรมและศาสนาที่ลึกซึ้ง (Secinaro & Calandra, 2021; Xiong & Chia, 2024) การเล่าเรื่องช่วยเพิ่มความน่าสนใจและความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์ รวมถึงการเข้าใจและเคารพในคุณค่าทางวัฒนธรรม (Shirwan et al., 2019)

การสร้าง Storytelling อาหารสากลพื้นถิ่น

ประโยคที่ได้จากวงสนทนาที่ทำให้เราต้องลุกขึ้น และ ตระหนักถึงอาหารสากลในพื้นที่ หรืออาหารอัตลักษณ์ท้องถิ่นในพื้นที่ คือ “ตอนนี้เยาวชนบ้านเราไม่สนใจอาหารพื้นถิ่นแล้ว” ประโยคข้างต้นนี้ก็ทำให้ผู้ผลิตอาหารและผู้ปกครองรวมถึงบุคลากรในวงการการศึกษาต้องกลับมาทบทวนกัน คิดวิธีการ หรือแนวทางการสื่อสารรวมถึง สร้างความเข้าใจให้กับเยาวชนในพื้นที่ให้มีความรู้สึก ห่วงแหนง และมีความรักในอาหารอัตลักษณ์ท้องถิ่นที่เป็นอาหารสากลที่มีความเป็นเอกลักษณ์ในพื้นที่และสามารถขยายเป็นอาหารเชิงธุรกิจได้ รวมถึงพูดคุยประเด็นที่มา สอบถามสาเหตุใด ที่ทำให้เยาวชนในพื้นที่ไม่สนใจ สอบถามเหตุผลที่ไม่รับประทานอาหารพื้นถิ่น รวมถึงแนวทางใดที่ควรที่จะให้อาหารพื้นถิ่นมีโอกาสสร้างความประทับใจให้คนในพื้นที่ได้

อีกหนึ่งวิธีการสร้างอาหารสากล อาหารเอกลักษณ์พื้นถิ่น ให้มีความก้าวไกลหรือได้รับการยอมรับในวงกว้าง คือการเล่าเรื่องราวหรือ Storytelling คือหนึ่งในกลยุทธ์ในการสร้างตราสินค้าหรือสร้างแบรนด์สร้างตลาดให้คนทั่วไป หรือบุคคลภายนอกรับรู้ถึงอาหารพื้นถิ่นในใช้แดนใต้ การสร้าง Storytelling เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ขาดไม่ได้ในการทำตลาดในยุคนี้ ถือเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการทำตลาดออนไลน์หรือการหาลูกค้าที่แท้จริง ซึ่งอาจจะสรุปโดยย่อของ Storytelling คือการสื่อสารข้อมูลต่างๆที่เป็นความจริงผ่านการเล่าเรื่องกระบวนการและขั้นตอนที่ชัดเจน การนำเรื่องราวอาหารพื้นถิ่น สากลในพื้นที่มาสร้างเรื่องราวให้เกิดความน่าสนใจเป็นที่น่าสนใจของตลาด และผู้บริโภคอาหารในยุคปัจจุบัน เนื่องจากโลกสื่อสาร ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าที่มีความหลากหลายทำให้เห็นถึงเรื่องราวที่ดี ในพื้นที่เกิดการสร้าง

เอกลักษณ์เรื่องราวที่มีคุณค่า และได้รับการนิยมในพื้นที่ของเยาวชนก็สามารถที่จะสร้างสิ่งที่มีความแตกต่างและชัดเจนมากยิ่งขึ้น เช่นการเล่าเรื่องของบังฮาซันในไลฟ์สด ผ่านทางเพจ ได้สร้างมูลค่าทางสินค้า เพิ่มเติม และสามารถเพิ่มความต้องการในการซื้อสินค้าของผู้บริโภคได้ จากการที่ฮาซันได้มีการใช้เทคนิคเล่า เรื่องเพื่อสื่อสารเนื้อหาเกี่ยวกับสินค้าผ่านการถ่ายทอดสดทางเพชบุ๊กไลฟ์ โดยในการสื่อสารเนื้อหาเกี่ยวกับตัว สินค้าผ่านการเล่าเรื่องเป็นลำดับขั้นตอน เริ่มจากการเปิดการขายโดยการเกริ่นนำถึงภาพรวมสินค้าที่นำมาขาย ในแต่ละครั้ง จากนั้นมีการนำเรื่องเล่าที่เกี่ยวข้องมาผูกโยงกับสินค้า โดยมีการใช้ลีลาท่าทาง การใช้น้ำเสียง ประกอบ และจบด้วยการแนะนำ ที่มักสื่อสารข้อมูลที่เป็นโปรโมชันเฉพาะการขายในแต่ละครั้ง มีการสอดแทรก การสื่อสารที่ประกอบเป็นอัตลักษณ์ของฮาซันเอง อาทิ การแต่งกาย ลีลาการพูด การทำท่าทางประกอบ การ ใช้ลูกคู่ประสานเสียงรับส่ง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการใช้การเล่าเรื่องในรูปแบบอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการใช้ เพชบุ๊กไลฟ์ ด้วย การพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารท้องถิ่นที่ไม่ใช่มาจากชุมชนมุสลิมก็ถือว่า จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความมีแนวทางที่ดี แนวทางการเพิ่มมูลค่าสินค้า ได้แก่

1. แนวทางการพัฒนาขยายการตลาด
2. แนวทางการพัฒนามาตรฐานขนมทองม้วนระดับเครื่องหมายฮาลาล
3. แนวทางการพัฒนาความรู้ของบุคลากรให้มีความพร้อมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

การศึกษาเกี่ยวกับการเล่าเรื่อง (storytelling) ของอาหารฮาลาลในพื้นที่ท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างมากในการส่งเสริมการตลาดและความเข้าใจในวัฒนธรรมอาหาร (Secinaro & Calandra, 2021; Xiong & Chia, 2024) การเล่าเรื่องช่วยสร้างความเชื่อมโยงทางอารมณ์ระหว่างผู้บริโภคกับผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะในตลาดอาหารฮาลาลที่มีเรื่องราวทางวัฒนธรรมและศาสนาที่ลึกซึ้ง (Ali & Suleiman, 2018. การเล่าเรื่องไม่เพียงแต่ช่วยในการทำให้ผลิตภัณฑ์มีความน่าสนใจมากขึ้น แต่ยังช่วยสร้างความเข้าใจและความเคารพในคุณค่าทางวัฒนธรรมและศาสนา (Shirwan et al., 2019) การวิจัยโดย Rafide et al. (2019) แสดงให้เห็นว่าการใช้เรื่องราวเกี่ยวกับวัตถุดิบที่มาจากแหล่งธรรมชาติและวิธีการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมสามารถเสริมสร้างความน่าสนใจของผลิตภัณฑ์ฮาลาลได้ นอกจากนี้ Noor et al. (2021) พบว่าการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับประโยชน์ทางสุขภาพของวัตถุดิบที่ใช้สามารถสร้างความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์ได้ Halim และ Ahmed (2020) เน้นว่าการรวมกันของห่วงโซ่อุปทานกับการเล่าเรื่องที่มีประสิทธิภาพสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของ SMEs ฮาลาลในตลาดได้อย่างมีนัยสำคัญ

การสร้าง Content สู่การเผยแพร่อาหารฮาลาล บนสื่อออนไลน์

ในยุคปัจจุบันเยาวชนในพื้นที่ที่มีการสร้างพื้นที่ส่วนตัวและสามารถที่จะสร้างรายได้ให้กับช่องทางที่ตนเองได้ทำการเผยแพร่เรื่องราวดีดีมุมมองดีดีในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือที่เรียกว่าการสร้างคอนเทนท์ในช่องทางของตนเองไม่ว่าจะเป็น Facebook TikTok หรือช่องทางไอจี เป็นต้น โดยนำเรื่องราวอาหาร

มาแล้วอยู่ในวัฒนธรรมหรือจุดเด่นในพื้นที่ ผ่านความกล้าคิด กล้าทำของเยาวชน ที่สามารถที่จะถ่ายทอดเรื่องราวผ่านช่องทางที่ตัวเองถนัดใช้กับสื่อออนไลน์ที่ตนเองได้ครอบครอง และสามารถที่จะสร้างชุมชนออนไลน์ที่ตนเองได้สื่อสารไว้ เพื่อเป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่วัฒนธรรมผ่านสื่อช่องทางต่าง ๆ ให้มีประโยชน์ในวงกว้างมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสร้างคอนเทนต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาหารฮาลาลพื้นถิ่น ให้คนที่ทำงานอยู่ไกลบ้าน ได้มีความคิดถึงอาหารพื้นที่ของตนเอง ทำให้คิดถึงรสชาติ และกลิ่นอายของความเป็นอาหารในพื้นที่ท้องถิ่น ทำให้รู้สึกมีความอยากรู้ อยากลองอาหารที่คุ้นเคยเมื่อได้รับประทานแล้ว สามารถที่จะสร้างตลาดอีกช่องทางหนึ่งให้กับคนที่อยู่ต่างแดนหรือต่างถิ่นที่คิดถึงได้รับประทานอาหารท้องถิ่นที่ตนเคยทาน การสร้างโปรไฟล์ผู้บริโภคฮาลาลบน Instagram สามารถเพิ่มการมองเห็นและการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคได้ (Hutto & Gilbert, 2014; Ichau et al., 2019) สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมอาหารฮาลาล โดยใช้รายการโทรทัศน์ ช่องอาหารออนไลน์ และผู้มีอิทธิพลบนสื่อสังคมในการเผยแพร่ข้อมูลและสร้างความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์ฮาลาล (The Halal Times, 2024) การตลาดผ่านสื่อสังคมเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความรู้และการมีส่วนร่วมกับผู้บริโภค โดยการใช้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมและหลักการของฮาลาล (Bello & Muazu, 2023) สื่อสังคมเปรียบเสมือนเส้นทางสายใหม่ดิจิทัล การเล่าเรื่องที่น่าสนใจสามารถดึงดูดผู้ชมและสร้างความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์ฮาลาล (Ahmed, 2024) การใช้การตลาดเชิงเนื้อหาในการสร้างแบรนด์ฮาลาล โดยเน้นการเล่าเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการผลิต ความยั่งยืน และการปฏิบัติตามหลักศาสนาเพื่อสร้างความไว้วางใจและความสัมพันธ์กับผู้บริโภค (Khalid & Waqas, 2018)

ดังนั้นจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้เยาวชนได้อิสระในการคิดวิธีการที่จะสร้างคอนเทนต์เพื่อประชาสัมพันธ์อาหารฮาลาล ไม่ปิดกั้นหรือชี้แนะแนวทางใดแนวทางหนึ่ง ในการที่จะให้เยาวชนมีกรอบในการคิดวิธีการสื่อสารหรือสร้างคอนเทนต์ในการให้คนภายนอก หรือคนต่างที่รู้จักอาหารฮาลาลหรืออาหารเอกลักษณ์ท้องถิ่นมาอยู่ได้ในวงกว้างมากขึ้น รวมถึง การประกวดแข่งขัน เช่น โครงการ เซฟฮาลาล หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาหารฮาลาลในพื้นที่ให้มีความตระหนักรู้ตระหนักถึงอาหารฮาลาลเกิดการเรียนรู้และเห็นคุณค่าถึงอาหารฮาลาลเอกลักษณ์ท้องถิ่นในพื้นที่ เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะทำให้ประชาชนในพื้นที่มีโอเดีย และสามารถถ่ายทอดกระบวนการต่าง ๆ ผ่านการประกวดและแข่งขันเพื่อที่จะยกระดับผลิตภัณฑ์อาหารพื้นที่ในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

องค์ความรู้จากการศึกษา

ทักษะที่จำเป็นสู่การเป็นผู้ประกอบการอาหารฮาลาล

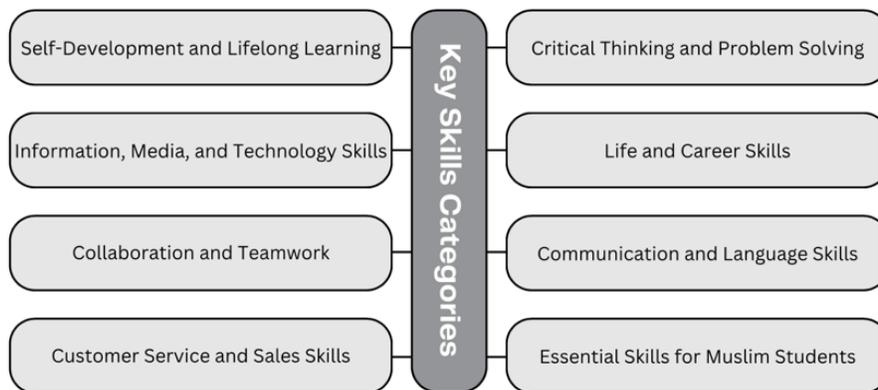
ข้อมูลจากตารางที่ 1 ได้มาจากการวิจัยและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นสำหรับการเติบโตและประสบความสำเร็จในยุคดิจิทัล โดยมีการอ้างอิงจากงานวิจัยและบทความทางวิชาการที่หลากหลาย ทั้งในด้านการศึกษา การพัฒนาอาชีพ และการนวัตกรรม รวมถึงบทความเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการจัดการตนเอง ข้อมูลเหล่านี้ช่วยให้เราเข้าใจและสามารถพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีและนวัตกรรมก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคตเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่สามารถมองข้ามได้ ทักษะเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวและประสบความสำเร็จในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว แต่ยังส่งเสริมการเจริญเติบโตทั้งในระดับส่วนบุคคลและสังคม บทความนี้จะสังเคราะห์ทักษะที่จำเป็นในยุค 2025 โดยอ้างอิงจากงานวิจัยและข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ทักษะที่สำคัญเหล่านี้ประกอบด้วยทักษะกรอบความคิดแบบเติบโต ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อและเทคโนโลยี ทักษะชีวิตและการประกอบอาชีพ ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ และการแก้ปัญหา ทักษะความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม ทักษะภาษาอังกฤษและภาษาอื่นๆ ทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับนักศึกษา muslim ทักษะการจัดการตนเองและการจัดการอารมณ์ การเข้าใจในพหุวัฒนธรรมและวัฒนธรรมชุมชน และทักษะงานบริการและการพูดโน้มน้าวลูกค้า การพัฒนาทักษะเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังในการยกระดับและเสริมสร้างความสามารถของผู้ประกอบการ ทำให้พวกเขาสามารถเติบโตและประสบความสำเร็จในตลาดที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคดิจิทัลนี้ จาก 15 หัวข้อที่ให้สามารถสรุปและจัดกลุ่มได้ดังนี้ 8 ทักษะ ดังภาพที่ 1

ตารางที่ 1 ทักษะที่จำเป็นสู่การเป็นผู้ประกอบการอาหารฮาลาล

ทักษะที่จำเป็นสู่การเป็นผู้ประกอบการอาหารฮาลาล	Piyawan Wisetsuwanapoom, P. T. (2023)	Khongch aroen, P. (2021)	Atiyos Sankaburanurak, T. P. (2017)	Wattan akun, P. (2015)	Bucha, P. (2022)	Manma na, D. (2022)	Sanjiam , T. (2017)	Areekul , C. (2024)	Chiang Mai University. (2024, January 10).	Eisner, S. (2010)	Hodge, K. A., & Hodge, J. L. (2011).	Pattana yak, K. P., & Charoenphol, C. P. (2020).
1. ทักษะกรอบความคิดแบบเติบโต	✓											
2. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21		✓	✓	✓	✓				✓	✓		
4. ทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์หรือซินเนคติกส์ (Synectics)			✓									✓
5. ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อและเทคโนโลยี	✓			✓	✓			✓	✓	✓		
6. ทักษะชีวิตและการประกอบอาชีพ (Life and Career Skills) และ ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต				✓	✓	✓			✓			

ทักษะที่จำเป็นสู่ การเป็นผู้ประกอบการ อาหารฮาลาล	Piyawan Wisetsuw anapoom, P. T. (2023)	Khongch aroen, P. (2021)	Atiyos Sankab uranura k, T. P. (2017)	Wattan akun, P. (2015)	Bucha, P. (2022)	Manma na, D. (2022)	Sanjam , T. (2017)	Areekul , C. (2024)	Chiang Mai Universi ty. (2024, January 10).	Eisner, S. (2010)	Hodge, K. A., & Hodge, J. L. (2011).	Pattana yak, K. P., & Charoe nphol, C. P. (2020).
7. ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการ แก้ปัญหา					✓						✓	
9. ทักษะความร่วมมือและการทำงาน เป็นทีม	✓		✓		✓			✓		✓		✓
10. ทักษะภาษาอังกฤษ และ ภาษา อื่นๆ					✓	✓					✓	
11. ทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับ นักศึกษามุสลิม	✓	✓				✓		✓	✓	✓		✓
12. ทักษะการจัดการตนเอง ทักษะ การจัดการอารมณ์และความรู้สึก						✓			✓			
13. เข้าใจในพหุวัฒนธรรมและ วัฒนธรรมชุมชน						✓						
14. ทักษะงานบริการและการพูดโน้มน้ำ นำลูกค้า							✓				✓	
15. ทักษะในการแนะนำสินค้าเพื่อเพิ่ม ยอดขาย							✓					

การพัฒนาทักษะที่จำเป็นสู่การเป็นผู้ประกอบการอาหารฮาลาล มีข้อค้นพบสำคัญของกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ตามแนวหลักการเป็นผู้ประกอบการอาหารฮาลาล โดยมีทักษะที่จำเป็น 8 ทักษะดังนี้ คือ 1. ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา 2. ทักษะชีวิตและการประกอบอาชีพ 3. ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อและเทคโนโลยี 4. ทักษะที่จำเป็นสำหรับนักศึกษามุสลิม 5. ทักษะการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต 6. ทักษะด้านข้อมูล สื่อ และเทคโนโลยี 7. ทักษะการร่วมมือและทำงานเป็นทีม 8. ทักษะการบริหารลูกค้าและการขาย

ภาพที่ 1 ทักษะที่จำเป็นสู่การเป็นผู้ประกอบการอาหารฮาลาล

แนวทางในการพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการอาหารฮาลาล

การพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการอาหารฮาลาลต้องคำนึงถึงหลายด้านเพื่อให้สามารถสร้างธุรกิจที่ประสบความสำเร็จได้ อันดับแรกคือการศึกษาและการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาหารฮาลาล โดยผู้ประกอบการควรเข้าร่วมหลักสูตรที่เน้นเรื่องหลักการและกระบวนการผลิตอาหารฮาลาล รวมถึงการฝึกอบรมด้านการจัดการธุรกิจ เพื่อที่จะสามารถบริหารจัดการธุรกิจ การวางแผน การเงิน และการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพนอกจากนี้ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและมาตรฐานฮาลาลก็เป็นสิ่งสำคัญ ผู้ประกอบการต้องศึกษาขั้นตอนและข้อกำหนดในการรับรองฮาลาลจากองค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย (CICOT) และทำความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจอาหารฮาลาลในประเทศที่ตั้งธุรกิจ การสร้างเครือข่ายและการตลาดเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ไม่ควรมองข้าม การเข้าร่วมสมาคมและกลุ่มผู้ประกอบการอาหารฮาลาลจะช่วยให้ผู้ประกอบการได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ รวมถึงการเรียนรู้วิธีการทำการตลาดและการโปรโมทผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมก็มีบทบาทสำคัญ ผู้ประกอบการควรคิดค้นและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลใหม่ ๆ ที่มีความแตกต่างและตอบสนองความต้องการของตลาด พร้อมนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการผลิตอาหารฮาลาลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความปลอดภัย การจัดการด้านการเงินก็เป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินธุรกิจ ผู้ประกอบการต้องเรียนรู้วิธีการวางแผนการเงินและการจัดการงบประมาณเพื่อให้ธุรกิจมีความมั่นคง รวมถึงการหาแหล่งทุนสำหรับธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นการขอสินเชื่อหรือการลงทุนจากผู้ลงทุน สุดท้าย การบริหารจัดการคุณภาพและความปลอดภัยของอาหารเป็นสิ่งที่ไม่ควรละเลย ผู้ประกอบการต้องมีการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพของวัตถุดิบและกระบวนการผลิตอย่างเข้มงวด ปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยของอาหารเพื่อให้ผู้บริโภคมั่นใจในผลิตภัณฑ์

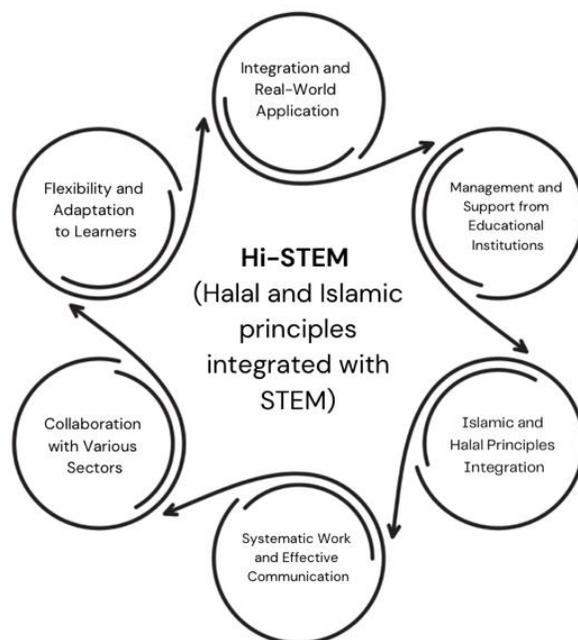
อีกหนึ่งกระบวนการที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะคือ การจัดรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ STEM ศึกษาซึ่งสามารถมุ่งเน้นการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์กับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์ โดยใช้วิธีการที่เน้นการแก้ปัญหาและการแก้ไขปัญหาในชีวิตจริงเป็นหลัก นอกจากนี้ยังสอนให้เกิดการคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานร่วมกันในทีม เพื่อแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน รูปแบบการเรียนการสอนแบบ STEM มักจะเน้นการเรียนรู้ที่มีความจริงในชีวิตประจำวัน เช่น การใช้งานเทคโนโลยีใหม่ การสร้างโมเดลหรือ prototype ของผลิตภัณฑ์ หรือการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม การเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นต้น สอดคล้องกับการทำงานของนักวิทยาศาสตร์ วิศวกร และผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ซึ่งช่วยเสริมสร้างทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้ดียิ่งขึ้น โดยงานวิจัยที่ศึกษา และมีรูปแบบการประยุกต์ใช้ที่หลายหลากตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ STEM

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ STEM	Pungb angkr dee, S. C. (2022)	Chau m klang, S., & Pattan apong, S. (2020)	Sittiso mboon , M. (2020)	Petsom , N. (2020)	Sakul, R. R. (2021)	Thongka ntom, J. S. (2020)	Kethka mkhwa, K., & Doungm ala, L. (2022)	Thamm asak, W. (2021)	Poolbun , P. (2024)	Wongkr ai, S. P. (2024)
1. การบูรณาการความรู้ไปใช้ในการ แก้ปัญหาชีวิตประจำวัน	✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓	
2. การออกแบบหลักสูตรที่ยึดโยงกับโลก แห่งความเป็นจริง	✓		✓		✓	✓	✓		✓	✓
3. การออกแบบหลักสูตรที่บูรณาการข้าม หน่วยและข้ามกลุ่มสาระ	✓	✓		✓			✓	✓	✓	✓
4. การออกแบบหลักสูตรที่บูรณาการ ความรู้ด้านเทคโนโลยี	✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓
5. การออกแบบหลักสูตรที่ยึดหยุ่นตาม ระดับความสามารถในการเรียนรู้ของ ผู้เรียน	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
6. การสร้างนวัตกรรมการพัฒนาหลักสูตร	✓		✓	✓		✓				✓
7. รูปแบบการบริหารจัดการในระดับ องค์กรและระดับสถานศึกษา		✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
8. สถานศึกษาควรมี บทบาทในการบริหาร จัดการ STEM Education		✓	✓		✓	✓				✓
9. ร่วมมือกับภาคเอกชน มหาวิทยาลัย และบุคคลที่ประกอบอาชีพ STEM (STEM Ambassador)		✓			✓				✓	
10. ทำงานเป็นระบบอย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะในการสื่อสาร มีมุมมองที่ หลากหลายและยืดหยุ่น				✓	✓	✓	✓		✓	✓

การจัดการเรียนรู้แบบ STEM ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ต้องมีความแปลกใหม่และพิเศษ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและผู้ประกอบการในพื้นที่นั้น ๆ ผู้วิจัยพบว่า การบูรณาการหลักการอิสลามเข้ากับการเรียนรู้ STEM จะช่วยตอบเจตน์นี้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักการอิสลามและสิ่งที่ศาสนานูมีดี (ฮาลาล) เมื่อผนวกเข้ากับ STEM จะกลายเป็น Hi-STEM (Halal and Islamic principles integrated with STEM) การบูรณาการนี้จะทำให้การเรียนการสอนมีความท้าทายและตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการในพื้นที่ โดย Hi-STEM ไม่เพียงแต่เสริมสร้างทักษะทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์ แต่ยังเสริมสร้างความเข้าใจในหลักการอิสลาม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในชีวิตของผู้เรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ Hi-STEM จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พร้อมกับการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมและศาสนาอิสลาม โดยการบูรณาการนี้ช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ยั่งยืนและมีความหมายต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะที่ได้รับในการดำเนินชีวิตประจำวันและการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้แบบ Hi-STEM ยังช่วยสร้างความเข้าใจในเรื่องฮาลาลและหลักการอิสลามใน

บริบทของการเรียนรู้ STEM ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานร่วมกันในทีม ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนและตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ดังนั้น Hi-STEM จึงเป็นแนวทางการเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีประโยชน์อย่างยิ่งในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสร้างความเข้าใจในหลักการอิสลาม ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จำเป็นในยุคปัจจุบัน

ภาพที่ 2 Hi-STEM (Halal and Islamic principles integrated with STEM)

Hi-STEM ยังคงเป็นแนวทางการบูรณาการหลักการอิสลามและแนวคิดฮาลาลเข้ากับการเรียนรู้ด้าน STEM (Science, Technology, Engineering, and Mathematics) หรือ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาทักษะทางวิชาการและจริยธรรมของผู้เรียนให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมฮาลาลได้อย่างถูกต้องตามหลักการศาสนา ซึ่งองค์ประกอบสำคัญของ Hi-STEM คือ การบูรณาการหลักการอิสลามเข้ากับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจว่า หลักการฮาลาล ไม่ได้เป็นเพียงข้อกำหนดด้านศาสนาเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับ ความปลอดภัยทางอาหาร (Food Safety), สุขอนามัย (Hygiene) และมาตรฐานคุณภาพ (Quality Assurance) สอนให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์และตรวจสอบวัตถุดิบ กระบวนการผลิต และผลิตภัณฑ์อาหารให้สอดคล้องกับหลักฮาลาลผ่านเทคนิคทางวิทยาศาสตร์ เช่น การตรวจสอบ DNA วัตถุดิบต้องห้าม การทดสอบสารปนเปื้อน หรือการพัฒนาเทคโนโลยีแปรรูปอาหารฮาลาล

ในส่วนของการพัฒนาทักษะผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมอาหารผ่าน STEM ผสมผสานแนวคิดทางวิศวกรรมและเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาลที่มีนวัตกรรม เช่น การใช้ นาโนเทคโนโลยีในบรรจุภัณฑ์อาหารฮาลาล หรือ กระบวนการผลิตที่ช่วยยืดอายุการเก็บรักษาอาหารโดยไม่ขัดต่อหลักศาสนา และส่งเสริมการเรียนรู้ด้านคณิตศาสตร์เพื่อให้เข้าใจการคำนวณต้นทุน การตั้งราคาขาย และการบริหารจัดการธุรกิจฮาลาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้จากสถานการณ์จริงและการแก้ปัญหาในชุมชนโดยใช้ Problem-based Learning (PBL) หรือการเรียนรู้จากปัญหาจริง โดยให้ผู้เรียนศึกษากรณีศึกษาทางธุรกิจอาหารฮาลาลที่ประสบความสำเร็จ และนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนเอง การทำโครงการวิทยาศาสตร์ (STEM Projects) เกี่ยวกับอาหารฮาลาล เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ฮาลาลจากวัตถุดิบท้องถิ่น หรือการศึกษาแนวทางการผลิตที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการตลาดและการสื่อสาร สนับสนุนการเรียนรู้ด้านการสร้าง Content Marketing บนแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น TikTok, YouTube, Facebook และ Instagram เพื่อประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาล ผักผนทักษะการใช้ AI, Big Data, Blockchain ในการตรวจสอบมาตรฐานและความถูกต้องของสินค้าฮาลาลในห่วงโซ่อุปทาน

ผลลัพธ์ของการบูรณาการ Hi-STEM ผู้เรียนมีความเข้าใจทั้งด้านวิทยาศาสตร์และหลักการศาสนา ทำให้สามารถพัฒนาอาหารฮาลาลที่มีมาตรฐานสูง สามารถใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือทาง STEM เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและขยายตลาด ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการฮาลาลที่มีความรู้และจริยธรรม พร้อมขับเคลื่อนเศรษฐกิจฮาลาลในระดับท้องถิ่นและสากล Hi-STEM จึงเป็นแนวทางการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาผู้ประกอบการฮาลาลยุคใหม่ ให้สามารถนำความรู้มาปรับใช้กับธุรกิจของตนเองได้อย่างมีคุณภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานฮาลาลระดับโลก

การบูรณาการ Hi-STEM กับแนวทางพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการอาหารฮาลาล

การพัฒนาทักษะผู้ประกอบการฮาลาลจำเป็นต้องใช้แนวทางที่เป็นระบบและสามารถนำไปใช้ได้จริง Hi-STEM (Halal and Islamic principles integrated with STEM) จึงเป็นแนวทางที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงหลักการทางศาสนา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์เข้ากับการเป็นผู้ประกอบการในโลกยุคใหม่ แนวทางนี้สามารถแบ่งเป็น 5 มิติหลักเพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรมและสามารถต่อยอดได้จริง ดังนี้

1. การพัฒนาทักษะผ่านการเรียนรู้แบบโครงการ (Project-based Learning – PBL) โดยให้นักศึกษาหรือผู้ประกอบการฝึกพัฒนาสินค้าอาหารฮาลาลที่สอดคล้องกับตลาด เช่น การผลิตขนมอบฮาลาลที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง หรือการพัฒนาเครื่องดื่มสุขภาพจากวัตถุดิบฮาลาล สร้างสถานการณ์จำลอง เช่น การเปิดร้านอาหารทดลอง (Pop-up Restaurant) ที่ใช้หลักการ STEM ในการออกแบบเมนู

คำนวณต้นทุน และออกแบบกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ ผลลัพธ์ที่ได้ ผู้เรียนมีโอกาสทดลองทำ ธุรกิจจริงและเรียนรู้การแก้ปัญหาหน้างาน และพัฒนาทักษะทางธุรกิจแบบรอบด้าน

2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ฮาลาลโดยใช้แนวคิด STEM และเทคโนโลยี (Technology-driven Product Development) ใช้ Food Science & Technology ในการพัฒนาอาหารฮาลาล เช่น การใช้ นาโนเทคโนโลยี ในการเพิ่มอายุการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ หรือการใช้ วิศวกรรมอาหาร เพื่อพัฒนาสูตรที่สามารถตอบสนองผู้บริโภค รวมถึงฝึกการใช้เครื่องมือวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ เช่น การตรวจสอบปริมาณโปรตีน คาร์โบไฮเดรต และสารอาหารในผลิตภัณฑ์อาหารฮาลาล นักศึกษาจะได้ผลลัพธ์ คือ สามารถพัฒนาสินค้าที่มีคุณภาพและแตกต่างจากตลาดทั่วไป และ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก

3. การฝึกทักษะการตลาดดิจิทัลและการสร้างแบรนด์ผ่าน Storytelling (Digital Marketing & Brand Storytelling) ให้นักศึกษาเรียน สร้าง Content การตลาด ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น TikTok, YouTube, Instagram หรือ Facebook โดยเน้นการใช้ Storytelling เพื่อสร้างคุณค่าให้กับสินค้า ฝึกการใช้ AI และ Big Data วิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค เช่น การใช้ Google Trends และ Facebook Insights เพื่อหาสินค้าที่มีแนวโน้มขายดี และฝึก การสร้างเว็บไซต์ E-commerce และเรียนรู้การใช้ SEO เพื่อเพิ่มการเข้าถึงของสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ นักศึกษาและผู้ประกอบการสามารถทำการตลาดออนไลน์ได้เองโดยไม่ต้องพึ่งเอเจนซี และยังสร้างแบรนด์ฮาลาลที่แข็งแกร่งและเข้าถึงผู้บริโภคทั่วโลก

4. การพัฒนาทักษะบริหารจัดการและการเงิน (Business Management & Financial Literacy) ให้นักศึกษา ใช้ แนวคิด Lean Startup เพื่อให้ผู้ประกอบการทดลองตลาดก่อนลงทุนจริง โดยการผลิตภัณฑ์ตัวอย่าง (Prototype) และทดสอบกับกลุ่มเป้าหมาย ฝึก การวิเคราะห์ต้นทุน-กำไร (Cost & Profit Analysis) ผ่านการคำนวณค่าใช้จ่าย วัตถุประสงค์ และการตั้งราคาสินค้า รวมทั้งใช้ แนวทางCrowdfunding เพื่อระดมทุนผ่านแพลตฟอร์ม เช่น Kickstarter หรือ Indiegogo ผู้เรียนสามารถคำนวณต้นทุนและกำไรได้อย่างแม่นยำ และมีทักษะการวางแผนทางธุรกิจและการจัดการเงินทุน

5. การสร้างเครือข่ายและพัฒนาความร่วมมือทางธุรกิจ (Networking & Business Collaboration) จัดเวิร์กช็อปให้ผู้ประกอบการพบกับ นักลงทุนและพันธมิตรทางธุรกิจ เช่น ห้างค้าปลีก ร้านอาหาร หรือแพลตฟอร์ม E-commerce ส่งเสริมให้ผู้เรียน ร่วมมือกับผู้ประกอบการในพื้นที่ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ฮาลาลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และ เชื่อมโยงผู้ประกอบการ เข้าสู่ระบบฮาลาลสากล เช่น การขอรับรองมาตรฐานฮาลาลจากองค์กรที่ได้รับการยอมรับระดับโลก ผู้เรียนสามารถสร้างเครือข่ายธุรกิจที่ช่วยให้ขยายตลาดได้ มีโอกาสส่งออกสินค้าไปยังประเทศมุสลิมและตลาดสากล

สรุป

การรวบรวมงานวิจัย นี้มุ่งเน้นการศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมเกี่ยวกับมุมมองของเยาวชนในพื้นที่ปัตตานีต่ออาหารฮาลาล โดยเน้นแนวทาง Hi-STEM (Halal and Islamic principles integrated with STEM) ซึ่งเป็นการบูรณาการหลักการอิสลามเข้ากับการเรียนรู้ STEM เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานร่วมกันในทีมของเยาวชน ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการนี้ไม่เพียงแต่เสริมสร้างความเข้าใจในวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แต่ยังส่งเสริมความเข้าใจในหลักการอิสลามโดยมีทักษะที่จำเป็น 8 ทักษะดังนี้ คือ 1. ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา 2. ทักษะชีวิตและการประกอบอาชีพ 3. ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อและเทคโนโลยี 4. ทักษะที่จำเป็นสำหรับนักศึกษามุสลิม 5. ทักษะการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต 6. ทักษะด้านข้อมูล สื่อ และเทคโนโลยี 7. ทักษะการร่วมมือและทำงานเป็นทีม 8. ทักษะการบริหารลูกค้าและการขาย ร่วมกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ Hi-STEM อีก 6 แนวทางคือ 1. บูรณาการและการประยุกต์ใช้ในโลกแห่งความเป็นจริง 2. การจัดการและการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา 3. การบูรณาการหลักการอิสลาม และ ฮาลาล 4. การทำงานที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ 5. การร่วมมือและมีภาคี 6. การยืดหยุ่นและการปรับตัวในสังคม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในชีวิตประจำวันของเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ Hi-STEM ช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายและยั่งยืน ทำให้เยาวชนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะที่ได้รับในการแก้ไขปัญหาในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การพัฒนาทักษะเหล่านี้ยังตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการในพื้นที่และเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนในชุมชน

References

- Ahmed, S. (2024). The role of content marketing in promoting halal brands. *Journal of Marketing Communications, 30*(3), 112–125.
- Ali, A., & Suleiman, A. H. (2018). The role of storytelling in enhancing emotional connection and brand loyalty: A conceptual paper. *Journal of Marketing Communications, 24*(5), 462–478.
- Areekul, C. (2024). English and other language skills. *Journal of Language and Culture Studies, 13*(1), 66–80.
- Bello, R., & Muazu, I. (2023). Influence of social media content on consumer perceptions of halal products. *Journal of Social Media Studies, 15*(2), 45–58.
- Bucha, P. (2022). Life and career skills: Lifelong learning skills. *Journal of Community Development, 9*(4), 210–225.

- Chaumklang, S., & Pattanapong, S. (2020). Development of appropriate management model for STEM education in Thailand. *KKU Research Journal (Graduate Studies) Humanities and Social Sciences*, 8(1), 1–12.
- Chiang Mai University. (2024, January 10). Essential life skills for Muslim students. *Chiang Mai University Academic Journal*, 17(1), 15–30.
- Dastane, O. (2020). Digital marketing and customer relationship management (CRM) impact on purchase intention for halal products. *International Journal of Research in Marketing*, 37(2), 524–541.
- Eisner, S. (2010). Self-management and emotional regulation skills. *Journal of Psychology*, 22(3), 55–70.
- Englund, T., Hedrick, V. E., Duffey, K. J., & Kraak, V. I. (2020). Effectiveness of integrated marketing communications strategies used in the Fruits & Veggies – More Matters campaign in California and Virginia. *Journal of Nutrition Education and Behavior*, 52(8), 779–790.
- Halim, M. H. A., & Ahmed, M. (2020). Leveraging storytelling in the halal food sector: A conceptual framework for SMEs. *Journal of Islamic Marketing*, 11(4), 1098–1117.
- Hodge, K. A., & Hodge, J. L. (2011). Understanding multiculturalism and community culture. *Journal of Social Research*, 19(2), 123–138.
- Hutto, J., & Gilbert, E. (2014). Vloggers, selfies, and tweens: The case for minimal risk. *Bulletin of the Association for Information Science and Technology*, 40(1), 27–31.
- Ichau, M., et al. (2019). Exploring content creation and social interactions: A study on TikTok. *Proceedings of the 2019 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems*, 1–14.
- Kaewnui, S., & Wongwanich, S. (2019). Challenges of halal certification management in southern border provinces of Thailand: A case study. *Asian Journal of Business Management*, 7(1), 112–125.
- Kethkamkhwa, K., & Doungmala, L. (2022). Collaborative learning in diverse classrooms. *Journal of Multicultural Education*, 19(3), 134–150.
- Khalid, A., & Waqas, M. (2018). Storytelling and brand building: The case of halal food products. *International Journal of Business Communication*, 25(4), 321–335.
- Khongcharoen, P. (2021). Learning and innovation skills: The important characteristic of global citizens in a value-based economy. *Journal of Humanities and Social Sciences, Thonburi University*, 15(3), 165–177.
- Manmana, D. (2022). Critical thinking and problem-solving skills. *Journal of Educational Research*, 14(2), 98–113.

- Manmana, D., & Makeng, M. (2022). Youth Perspectives and Cultural Variability in Southern Thailand. *Journal of Youth Studies*, 20(3), 112–125.
- Mudor, H., & Benrit, A. (2018). Marketing factors influencing consumer confidence in halal logos among Arab consumers in Malaysia. *Journal of Islamic Marketing*, 9(4), 894–908.
- Nawapon, K. (2023). Multilingualism and Cultural Practices among Youth in Southern Thailand. *Language and Culture Review*, 25(1), 78–92.
- Noor, M. N., Noor, S. M., Yusoff, W. F. W., & Khuan, W. W. (2021). Storytelling and health benefits in halal food products: The mediating role of consumer trust. *British Food Journal*, 123(1), 100–120.
- Pattanayak, K. P., & Charoenphol, C. P. (2020). Customer service and persuasive speaking skills. *Journal of Business and Management*, 18(4), 95–110.
- Petsom, N. (2020). Impact of technology on student learning. *Journal of Information Technology Education*, 15(4), 89–105.
- Poolbun, P. (2024). Future trends in educational technology. *Journal of Future Education*, 21(1), 33–50.
- Pungbangkradee, S. C. (2022). Essential management skills for modern businesses. *Journal of Business Administration*, 18(2), 123–145.
- Rafiae, M. H., Zadeh, S. M. H., & Rezaei, Z. (2019). The role of storytelling in promoting sustainable food products: A conceptual framework. *British Food Journal*, 121(11), 2704–2721.
- Sakul, R. R. (2021). Effective communication skills in the workplace. *Journal of Social Sciences*, 22(1), 200–220.
- Sanjiam, T. (2017). Collaboration and teamwork skills. *Journal of Educational Administration*, 10(1), 25–40.
- Sankaburanurak, T. P. (2017). Creative thinking or synectics process skills. *Journal of Early Childhood Education*, 7(1), 45–60.
- Secinaro, S., & Calandra, B. (2021). Food culture, storytelling, and digital communication: An exploratory study on food branding strategies in Italy. *Journal of Food Products Marketing*, 27(1), 63–82.
- Secinaro, S., & Calandra, D. (2021). The role of storytelling in promoting halal food products: A cultural and religious deep dive. *Journal of Consumer Behaviour*, 20(3), 312–325.
- Shirwan, A. M., Rahim, S. A., & Al Hamad, A. K. (2019). The impact of storytelling on enhancing consumer engagement in cultural food heritage. *International Journal of Culture, Tourism, and Hospitality Research*, 13(4), 429–446.

- Shirwan, Q., Ali, S., Sadiq, N., & Haq, I. U. (2019). Storytelling: A tool to enhance consumer engagement with halal products. *Journal of Islamic Marketing*, 10(1), 112–125.
- Sittisomboon, M. (2020). Innovative teaching methods in higher education. *Journal of Education Research*, 20(3), 56–70.
- Thammasak, W. (2021). Critical thinking and problem solving in education. *Journal of Critical Thinking*, 11(1), 45–62.
- The Halal Times. (2024). *Media and content marketing in the halal food industry*. <https://www.thehaltimes.com>
- Thepsingha, P., Wongwan, K., & Ja Long, A. (2021). Cultural Diversity and Religious Influence: A Study of the Southern Border Provinces in Thailand. *Journal of Cultural Studies*, 15(2), 45–58.
- Thongkantom, J. S. (2020). Strategies for enhancing student motivation. *Journal of Educational Psychology*, 13(2), 65–80.
- Wattanakun, P. (2015). Information, media, and technology skills. *Journal of Information Technology*, 11(2), 78–93.
- Wisetsuwanapoom, P. T. (2023). Essential skills for becoming a halal food entrepreneur. *Journal of Business Administration and Management*, 12(3), 34–50.
- Wisetsuwanapoom, K. (2017). Education Challenges and Violent Extremism in Southern Thailand: A Case Study. *Journal of Education Research*, 12(4), 321–335.
- Wongkrai, S. P. (2024). The role of emotional intelligence in leadership. *Journal of Leadership Studies*, 17(2), 75–90.
- Xiong, L., & Chia, A. (2024). The influence of cultural and religious factors on consumer perceptions of halal food: A case study in Malaysia. *Food Quality and Preference*, 89, 91.
- Xiong, L., & Chia, G. L. (2024). The impact of storytelling on brand perceptions and consumer behaviors: A review and future research agenda. *International Journal of Research in Marketing*, 41(2), 319–336.